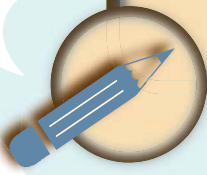

לראש הקולטת, סקוויז טנגו סוויזט סוויזט סוויזט
לראש וזטטו' (גלסטט טיט טאג, לראש גלסטט טיט טאג, לראש גלסטט טיט טאג)
סו סאט) סקאט טחאטט קח סגז וזט 'טלסטטט לראש סקוויז טנגו סוויזט סוויזט סוויזט

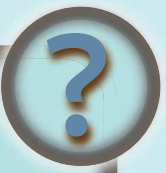
- טולסטטט סקוויזט וטח וטג טטט 'קקק אטאט-
- סקוויזט וטטח סקסטט סוויזט קיא, טטט-
- סקוויזט וטטק טטא-
- טולסטטט וטאט לראש-
- טולסטטט סקוויזט וטולוטט סקסטט קיא לטט-
- טולסטטט טא וטטט 'א

כגטת כח/ק: קליטת עלייה

השיר 'מעברה':

המעברות היו פתרון זמני לעולים החדשים הרבים שהגיעו לאחר קום המדינה והיו זקוקים למקום מגורים.

א. בסרטון שראיתם, מאילו ארצות הגיעו תושבי המעברות?

ב. מהם הקשיים והאתגרים המתוארים בסרטון?

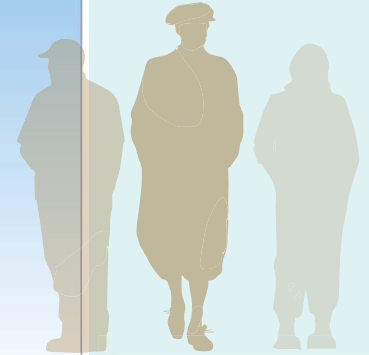
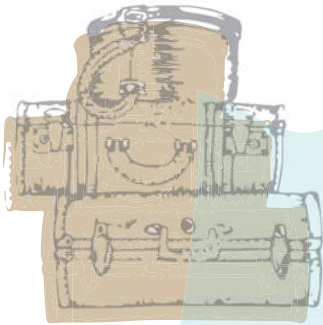
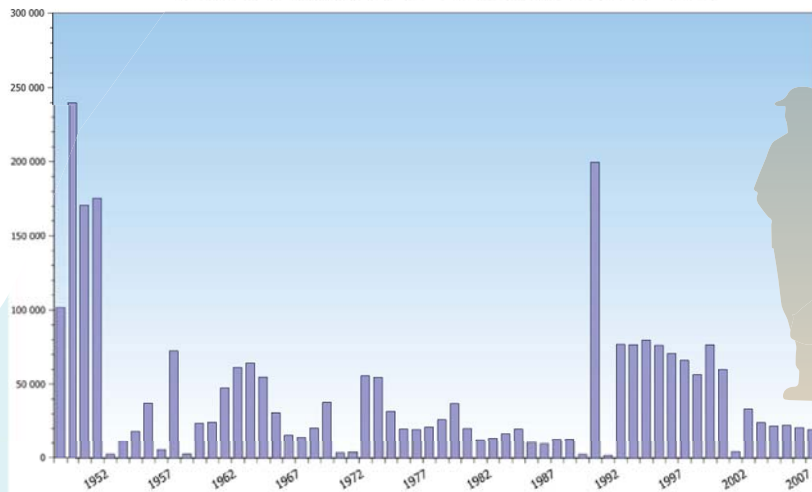
ג. נסו לחשוב על מקרה שציפיתם שמשוה טוב יקרה, והתאכזבתם. איך התמודדתם עם המצב הזה?

קיבוץ גלויות

הטבלה מראה את מספר העולים לישראל בכל שנה. הביטוי בטבלה.

Jewish immigration to Israel from 1948 to 2007

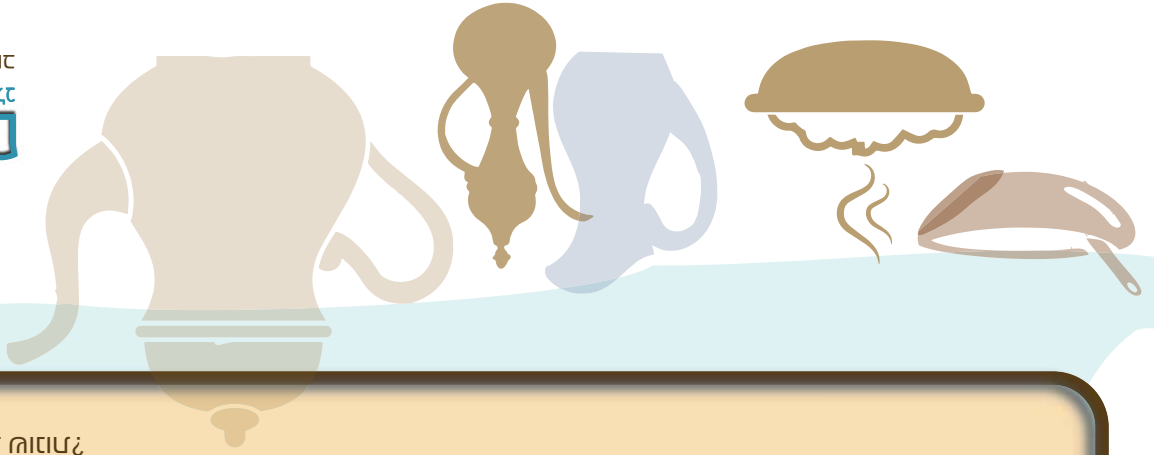
- א. באילו שנים הגיעו העולים הרבים ביותר? למה הגיעו עולים רבים כל כך בשנים האלה?
- ב. נסו לחשוב על פתרונות לקליטת כמויות גדולות של עולים בבת אחת: במה העולים יעסקו ואיך יתפרנסו? איפה יגורו? איך ילמדו עברית?
- ג. איך הייתה נראית מדינת ישראל אילו לא הגיעו אליה עולים?

מדינת ישראל היא מדינה של עולים. לאחר קום המדינה הגיעו בתוך שנים אחדות יותר עולים ממספר התושבים שחיו בישראל לפני קום המדינה, ובמשך השנים הגיעו יותר משלושה מיליון עולים לישראל.

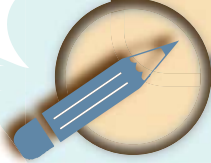
קליטת כמות כזאת של עולים הייתה משימה לא פשוטה, במיוחד כשמדינת ישראל רק הוקמה! ראשית, סוגיית המקום: במה יגורו העולים? היה צורך בפתרון מידי, וחלק מהפתרונות לא היו מוצלחים כל כך: היו עולים שהוכנסו לבתים שנבנו במיוחד בעבורם, והיו שהוכנסו לבתים ריקים של ערבים שעזבו את בתיהם במלחמת העצמאות. כשהתמלאו כל הבתים הללו, רוכזו העולים במחנות עולים ואחר כך במעברות, שיכונים זמניים של צריפים, פחונים ואפילו אוהלים. המעברות הוקמו בכל רחבי הארץ, ומהגרים המשיכו לחיות בהם, לפעמים במשך שנים, עד שמצאו דירת קבע. (חלק מהמעברות הפכו אחר כך לערים.) המעברות היו צפופות ותנאי החיים בהן היו קשים, וגם המרחק ממרכז הארץ ומהערים הגדולות הקשה על העולים החדשים להשתלב בחברה ולמצוא פרנסה. בתקופות מאוחרות יותר היו עולים שהועברו לעיירות פיתוח רחוקות ממרכז הארץ, ועולים מאתייפיה ששוכנו באתרי קרוואנים, מצב שהקשה על קליטתם. באופן כללי ברור היום שלעולים שהגיעו לערים מבוססות וחיו בין התושבים הוותיקים הייתה קליטה מוצלחת יותר. חוץ מסוגיית המגורים, העולים היו צריכים ללמוד שפה חדשה ולהשתלב בתוך מערכת החינוך (לילדים) ושוק העבודה (למבוגרים).

בהיותה מדינה של עולים, מדינת ישראל רואה חשיבות רבה בקליטת עולים חדשים ויש בה משרד ממשלתי - משרד הקליטה - הדואג לצרכים המיוחדים של העולים לארץ. גם הסוכנות היהודית וארגונים נוספים עוזרים לעולים (לפני שהם מגיעים ארצה ולאחר מכן).

ג'טוואו טראדעל
 קאמו טונא קא טוונטוי טוונטעט דוס שטוי 'םקאזק טעטוואט טוונטעט דוס שטוי: טענד סולטעט טא קאמו
 טאח 'טוונטוי וונגאי, טענד סולטעט וכו' טראדעל ומוח 'טליגונס טעטעט סאוו 'טעטאטעט טוונטוי קא טאטעט
 וסיט 'טוונטאט טעטעט סא 'קאמק 'טעטאטעט סולטעט טא וזאט טאוו טעטעט ויגקעט טעטעט וסיט 'ט'
 -קאלמוס טעט סולטעט טעטעט קא אדוט לאק וונטוי זעטעט וא טווסט וזאט-
 -לאט קאזק טעטוואט טעטעט אמוט סולטעט וזאט-
 (קאוו טליטעט 'טעט טוונטעט 'טעטעט טעטעט
 -טעטעט טעטעט סוקוט) קאלמוס טוונטעט טוונטעט טעטעט טעטעט אמוט סולטעט וזאט-
 (לוחו סוקעט 'טעטעט 'טליגונס) טוונטעט טוונטעט וכו' סוקעט טו וכו' טעט אמוט טעט 'ט'

פגשן פראקס: חברה משותפת

קטע מתוך הספר 'בני היורה' מאת
 אליעזר שמאלי, 1936:

קיבוץ גלויות

א. מה הרגישו ילדי הכיתה מול התמונה שנוצרה על מפת העולם?
 ב. מה התחושה הזאת יצרה אצל הילדים ה'צברים', ילדי הארץ, ומה הם עשו בעקבותיה?
 ג. מה, לדעתכם, הרגישו ילדי הכיתה העולים?
 ד. האם הפעולה שנעשתה מיטיבה או מפריעה לקליטת הילדים העולים בכיתה?

זהו שער המחזה 'כור ההיתוך' מאת ישראל זנגוויל (ובאנגלית, The Melting Pot). כור ההיתוך פירושו מתקן שמחממים בו מתכות עד שהן הופכות לנוזל ויוצרות יחד מתכת מסוג אחר בעלת תכונות אחרות מתכונותיהן של כל המתכות בנפרד. כך גם במובן הסמלי, במדינה שהיא כור ההיתוך, הזהויות השונות של כל העולים מתערבבות זו בזו והופכות לזהות חדשה ואחידה. המונח 'כור ההיתוך' אינו מונח ישראלי במקור. בכרזה מדובר על ארצות הברית, גם היא מדינת מהגרים.

- א. האם ערבוב הזהויות בתוך כור ההיתוך נראה לכם דבר חיובי או שלילי? מדוע?
ב. על אילו חלקים מהזהות שלכם הייתם מוכנים לוותר כדי להשתלב בחברה?
על אילו חלקים לא הייתם מוכנים לוותר?

- גם בחינוך המשלב דתיים וחילוניים אנחנו מנסים לבנות חברה משותפת בין אנשים בעלי זהויות שונות.
ג. מהם הדברים שמשותפים לכולם בכיתה או בבית הספר שלכם?
ד. האם הייתם מעדיפים שיהיו יותר דברים משותפים, או דווקא יותר דגש על הזהויות השונות?
למשל, האם נכון לפתוח את היום בפיצול למפגש (או שיח שחרית) ותפילה, או לערוך התכנסות משותפת לכולם? ואם יש התכנסות משותפת לכולם, מה היא צריכה לכלול?

מדינת ישראל היא מדינה של עולים. מאז קום המדינה עלו לישראל כשלושה מיליון עולים חדשים מכמאתיים מדינות ברחבי העולם. בשנים שלאחר קום המדינה רוב תושבי ישראל היהודים היו עולים, וכיום 40% מתושבי ישראל נולדו מחוץ לארץ. מכיוון שיש כל כך הרבה עולים ממקומות רבים ומגוונים, יש מגוון רחב של תרבויות במדינת ישראל. העולים מגיעים מארצות שבהן אורחות החיים, השפה, המאכלים, התרבות (מוזיקה, ספרות, משחקים) והמנהגים שונים כל כך. איך כל האנשים הללו יכולים לחיות ביחד?

בשנים הראשונות שלאחר הקמת מדינת ישראל, הייתה ציפייה שהעולים החדשים יניחו לזהותם הקודמת ויהפכו להיות חלק מחברה ישראלית אחידה עם תרבות אחידה וזהות משותפת. מנהיגי המדינה קיוו שמדינת ישראל תהפוך לכור ההיתוך, והזהויות השונות של כל העולים יתערבבו ויהפכו לזהות אחידה משותפת לכולם.

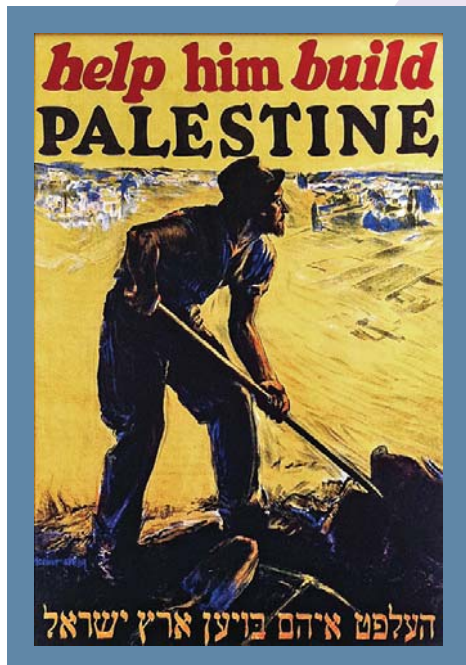
אחד המוסדות המרכזיים לבניית חברה משותפת היה מערכת החינוך: כל הילדים מכל הארצות למדו יחד באותם בתי ספר, וכך נוצרו שפה משותפת וזהות משותפת. גם הצבא עזר לגבש את כולם: למשל, הרב הראשי שלמה גורן הגדיר סידור אחד 'נוסח צה"ל האחיד' ובו תפילות מהנוסח האשכנזי והספרדי, וכך כל החיילים המתפללים יכלו להתפלל יחד.

לעיתים גבתה מדינות כור ההיתוך ובניית החברה האחידה מחיר גבוה מהעולים. היו שהרגישו שהמדינה מזלזלת בהם ודורשת מהם לוותר על דברים החשובים להם. (למשל, 'נוסח צה"ל האחיד' דומה בעיקר לנוסח של אשכנזים.)

וכך כתב אלי עמיר, סופר ממוצא עיראקי, בספרו 'אהבת שאול':

"אבל המטיפים לאחדות ישראל פעמים רבות כוונתם לאחדות שהיא תכונתו של האחד שכולם צריכים להיות דומים לו."

בכרזה הזאת משנת 1930 כתוב באנגלית וביידיש (שפה יהודית-גרמנית) 'עזרו לו לבנות את פלשתינ'. הכרזה מעודדת יהודים בחו"ל לתרום כסף ליהודים שבישראל (שבאותם הימים כונתה פלשתינה) כדי להקים כאן מדינה יהודית.

Modest Stein, 1930, הארכיון הציוני, ירושלים
באדיבות קרן היסוד - המגבית המאוחדת לישראל.

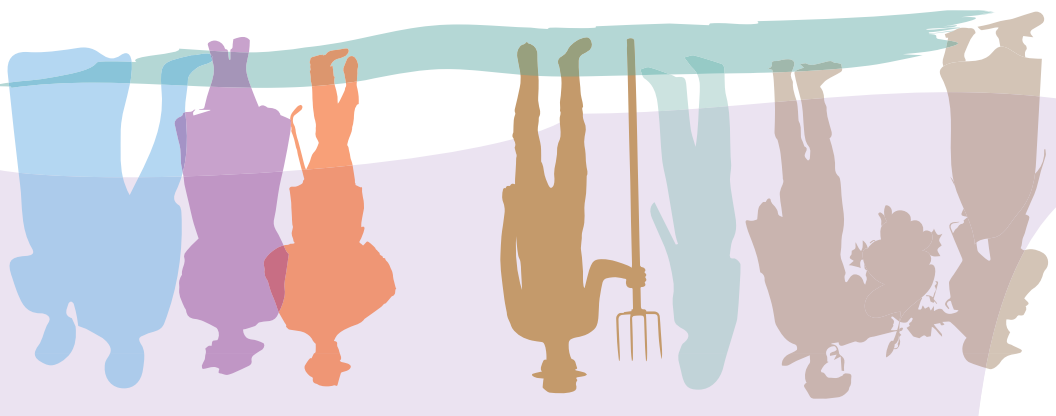
א. מדוע, לדעתכם, הכרזה מבקשת מיהודי התפוצות לתרום כסף ולא להגיע ולבנות את ישראל בעצמם?
ב. האם יש לעודד את כל היהודים בעולם לעלות לישראל?
ג. חוץ מתרומת כספים, האם יש דרכים נוספות שיהודים בחו"ל יכולים לעזור ליהודי מדינת ישראל?

היום כמחצית מיהודי העולם חיים בישראל, אך עדיין יש יותר יהודים בחוץ לארץ מאשר בארץ. בעוד שבכל שנה מגיעים עולים רבים ארצה, יש ישראלים שעוזבים את הארץ ובחרים להתיישב בארצות אחרות. בניגוד לחזון הציוני הישן, שראה את ארץ ישראל כמקומו של כל יהודי בעתיד, היום כבר ברור שקהילות יהודיות ימשיכו להתקיים גם במקומות אחרים בעולם.

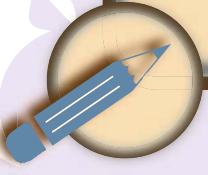
רוב יהודי התפוצות חיים בצפון אמריקה, באירופה או בדרום אמריקה. הקהילה היהודית הגדולה ביותר מחוץ לישראל היא קהילת ארצות הברית: גודלה כמעט כגודל הקהילה היהודית בישראל, ויש בה מוסדות יהודיים רבים מאוד. למציאות הזאת, יהודים רבים שחיים מחוץ לארץ ישראל, יש גישות שונות: יש הרוצים לעודד את כל יהודי העולם לעלות ארצה ורואים בחיים היהודיים בגולה כישלון של החזון הציוני, ויש החושבים שזה לא סותר את החזון הציוני, ואף שיש בכך יתרונות. במגילת העצמאות יש פנייה ליהודי העולם לתמוך בישראל:

"אנו קוראים אל העם היהודי בכל התפוצות להתלכד סביב היישוב בעלייה ובבניין ולעמוד לימינו במערכה הגדולה על הגשמת שאיפת הדורות לגאולת ישראל".

בפועל, גם לפני קום המדינה וגם היום מתקיימים יחסי גומלין (עזרה הדדית) בין הקהילה היהודית בישראל לבין קהילות יהודיות בחו"ל. קהילות יהודיות בחו"ל תרמו ותורמות גם היום כסף לארגונים ישראלים, וועדות יהודיות פועלות מול הממשלות במדינות שלהם (בייחוד באמריקה, אבל גם במדינות אחרות) כדי לגייס תמיכה בישראל. ישראל מצידה גם היא תומכת בקהילות יהודיות בחו"ל, ובמיוחד בחיזוק הזהות היהודית של יהודי הגולה, בעזרת שליחים מישראל שפועלים בקהילות רבות, או בעזרת תוכניות זהות פה בארץ, המיועדות למשתתפים מהתפוצות. ליהודים רבים בחו"ל מדינת ישראל מהווה עוגן, חיבור ושייכות ליהודים ויהדות.

אחוזת סול, אקטט מוחל טא וחסמו לטוכז מולוגיט טא
 וזגט 'סטקח סגזחח וכלחחח סגזח סגזח' זגלח, וטלגא קח חכטט מולוגטט לטאו 'חיסחטקאן
 לקט מוטיק סגזחח ק, ווט סגזחח, קח חכטט מולוגטט לטא: מוזאטט וז מוזאטט, זח וז סגזחחח, זח וזקט 'ז
 גמורקטט ק, ווט ווט, לוחיח לז מוזחחטט לטט-
 גמורקטט ק, ווט ווט, לוחיח לז מוזחחטט לטט-
 'זגלחח, זגלחטט מורקטטט לטחחחח
 מוזאטטט ווט, קח מוזכט אחוזת מלטא טטקז, וז 'וזכ מוזאטטט מוטקז, לטט מוזא טטקז, וטל' ז

מיהם בעלי הזכויות לקבל החלטות במדינת ישראל?

תאם ומצואת:

הפרסומת 'את לא מחליטה עליו':

קיבוץ גלויות

א. למה הילד בפרסומת לא רוצה שאחרים 'יחליטו עליו'?
 למה ההורים של אותו ילד רוצים 'להחליט עליו'?
 ב. חשבו, מי מחליט החלטות בנוגע לחייכם בבית, בבית ספר, במדינה ובעולם?
 ג. בקרב כל מי שמחליט החלטות שמשפיעות עליכם, האם יש אנשים שאינם מכירים אתכם כלל ומחליטים החלטות שמשפיעות עליכם? למה יש להם הזכות לכך? איך אתם יכולים להשפיע על ההחלטות שלהם?

"ממשלת ישראל טורקת את הדלת בפני יהודי התפוצות"

שרים וח"כים תקפו את החלטת הממשלה להקפיא את מתווה הכותל. "ליהדות ארה"ב נגרמו מפח נפש ותחושה של בגידה". נשות הכותל: "זהו יום רע מאוד לנשים בישראל, כשראש ממשלה פוגע בזכויותיהן ומתפרסם בפני קומץ גברים כוחניים הכופים את הנוהג הדתי שלהם"

שירת אביטן כהן ומנדי גרוזמן | 17:10 25/6/2017

תגיות: יהדות, דת ומדינה, מתווה הכותל

החלטת הממשלה היום (א) להקפיא את מתווה הכותל שררה הדים רבים. שרים וחברי כנסת ביקרו את החלטה, שמשמעותה היא ביטול בפועל של המתווה ושל בית הרחבה השוויצית, בטענה שהמהלך פוגע פגיעה קשה ביחסי מדינת ישראל עם התפוצות.

הרחבה המעורבת בכותל המערבי | יליון: דוד סרמא | סלאש 90

שר הביטחון אביגדור ליברמן טען כי "ביטול החלטת היום מהווה פגיעה קשה באחדות העם היהודי, בקהילות יהודיות ובמרחם היחסיים בין מדינת ישראל ליהודי התפוצות". השר מסר: "אני קורא לחברי במחנה הלאומי לחזור לשפיות. למנוע את הקרע בתוך העם היהודי, וללכת בדרכם של הרצל, ז'בוטינסקי ומקס מרדא".

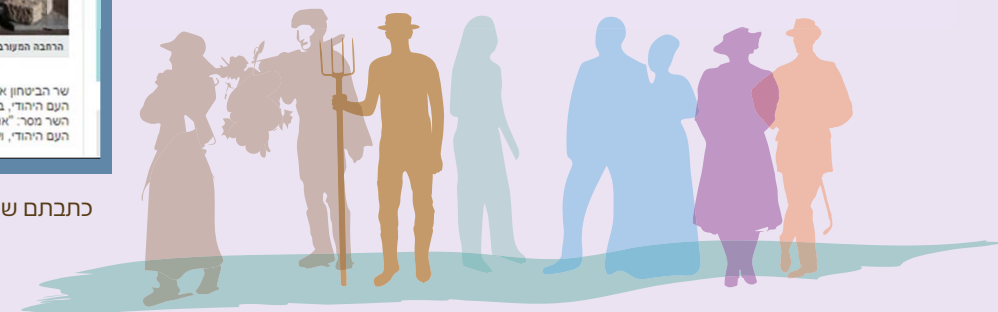
כתבתם של שירת אביטן כהן ומנדי גרוזמן, אתר nrg

בכתבה המופיעה באתר NRG מסופר מעט על ההבדלים בין יהודי ארצות הברית ליהודי ישראל בנוגע לתפילה בכותל המערבי, ועל התגובה של יהודי התפוצות כשממשלת ישראל מחליטה החלטות על הכותל שמשפיעות גם עליהם.

?

א. לפי דעתכם, האם הכותל שייך לעם היהודי או למדינת ישראל? האם ארץ ישראל שייכת לכל העם היהודי או רק למי שחי בה?

ב. מה, לדעתכם, הפתרון לסכסוך על תפילה שוויונית בכותל?

בין מדינת ישראל ליהודי העולם יש קשר מיוחד. דוד בן גוריון הגדיר זאת "זיקת ייעוד וגורל", כלומר, יש להם מטרות משותפות והם משפיעים זה על זה. יהודי התפוצות חשים כי קיומה של מדינת ישראל והצלחתה משפיעים על חייהם כיהודים בכל מקום בעולם. הקשר העמוק בין יהודי התפוצות ומדינת ישראל גם מביא לעיתים לוויכוחים ולמתח בין קהילות יהודיות ברחבי העולם. הינה כמה סוגיות לדוגמה:

א. למי יש הזכות להחליט על עתידה של מדינת ישראל, לתושבים שכרגע גרים בארץ ונמצאים בארץ? לכל אזרח, גם הוא אינו מתגורר בישראל? לכל יהודי שחשבה לו מדינת ישראל?

כיום כחצי מיליון מאזרחי מדינת ישראל אינם מתגוררים בה. לפי החוק במדינת ישראל, רק תושב ישראל הנמצא במדינת ישראל (או שוהה בחו"ל מטעם מדינת ישראל או מטעם הסוכנות היהודית) יכול להצביע בבחירות לממשלת ישראל. מדי פעם נשמעת הטענה שגם יהודים החיים בחו"ל צריכים להיות בעלי זכות הצבעה, ואפילו הונחו בכנסת הצעות חוק שביקשו לקבוע בחוק שמותר לאזרחים להצביע במדינותיהם. בתגובה לכך יש הטוענים שרק מי שחי כאן ומושפע ישירות מההחלטות, זכותו להצביע.

ב. למי יש הזכות להשפיע על צורת התפילה בכותל - למי שמתפלל בכותל באופן תדיר, או אולי לכל תושבי ישראל? שמא לכל יהודי העולם?

הכותל המערבי הוא יעד חשוב ליהודים רבים הבאים לבקר בישראל. בשנים האחרונות דנים בבניית מקום בכותל לתפילה מעורבת של גברים ונשים, נוסף על מקום התפילה הקיים היום (ובו מחיצה גבוהה המפרידה בין גברים לנשים). רבים מהיהודים המבקשים את מקום התפילה המעורב מתגוררים בחוץ לארץ, שם נפוצה הרבה יותר התפילה המעורבת והשוויונית. הם טוענים שהכותל הוא אתר מורשת לכל העם היהודי, ולכן עליו להתחשב בצרכים של כל יהודי העולם ולא רק של תושבי ישראל. ואולם המתפללים הישראלים המסורתיים טוענים כי היהודים שחיים בחו"ל הם אזרחים בכותל המערבי, ועליהם לכבד את חוקי בעלי הבית (כלומר, המתפללים